

ข้าราชการกับสำนักликซึ่งในหน้าที่...

ตอนที่ ๒ การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

จัดทำโดย นายนิรุฒ อินทร พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร สำนักวิจัยและวิชาการ
สำนักงานศาลปกครอง

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าข้าราชการเป็นกลไกสำคัญในการบริหารราชการภาครัฐ เพราะข้าราชการคือผู้ให้บริการประชาชน บำบัดทุกข์ บำรุงสุข โดยการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการในทุกตำแหน่งล้วนแต่เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประเทศทั้งในทางตรงและทางอ้อม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ข้าราชการจะต้องทำตนให้เป็นที่เชื่อถือของประชาชน มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกในการให้บริการประชาชน โดยการทำตนเป็นคนดีอยู่ในระเบียบวินัย ตั้งใจปฏิบัติราชการด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ หากข้าราชการไม่อยู่ในระเบียบวินัยอันดีนอกจากจะทำให้เสื่อมเสียเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการแล้ว ยังทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ เชื่อมั่นอีกด้วย โดยวินัยข้าราชการ ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งมีความสำคัญทั้งต่องานของราชการเป็นส่วนรวม และต่อตัวข้าราชการเอง

โดยในส่วนของ “การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ” นั้น เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งให้ได้ประโยชน์ที่มิควรได้ ซึ่งฐานความผิดดังกล่าวมีโทษสูงสุดถึงไล่ออกจากราชการเลยทีเดียว อันจะทำให้ผู้ถูกลงโทษไม่มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จบำนาญ ซึ่งกรณีดังกล่าวศาลปกครองได้เคยมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับประเด็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการไว้หลายกรณี ดังปรากฏตามตัวอย่างต่อไปนี้

กรณีที่ ๑ กรณีมีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากราษฎรเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการออกโฉนดที่ดิน :
มีข้อเท็จจริงว่า ได้มีหนังสือร้องเรียนเกี่ยวกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ว่าเจ้าหน้าที่เรียกรับเงินในการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้น ผลการสอบสวนสรุปว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดียังไม่ต้องด้วยความผิดตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เนื่องจากกรณีข้อกล่าวหา ร้องเรียนว่า เรียกหรือรับเงินจากการปฏิบัติหน้าที่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง เกียรติศักดิ์ของข้าราชการพลเรือน เห็นควรลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน ต่อมากรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนาง ท. ให้ถ้อยคำทั้งในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงและชั้นสอบสวนทางวินัยว่าได้จ่ายเงิน ๒,๐๐๐ บาท ให้แก่นาย ศ. ช่างรังวัด แม้จะไม่ได้ระบุนามสกุลและเมื่อช่างทำการรังวัดปักเขตในการเดินสำรวจท้องที่ คือ ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้ฟ้องคดีเรียกหรือรับเงินจากราษฎร อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่เมื่อ

การสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะฟังลงโทษได้ ถ้าให้รับราชการต่อไปจะเสียหายแก่ราชการ เห็นควรให้ออกจากราชการเพราะมีมลทินมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนตามมาตรา ๑๑๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และ อ.ก.พ. กรมที่ดินพิจารณาเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากราษฎรผู้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจริง อันถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจึงลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งที่ ๓๓๗/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๕ ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๒ วรรคสาม บัญญัติว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเอง หรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนที่แต่งตั้งตามมาตรา ๑๐๒ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า แล้วแต่กรณี เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดออกหรือไล่ออกให้ดำเนินการดังนี้ (๒) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมา ในราชการบริหารส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรม ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ. กรมมีมติเป็นประการใด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ ภายใต้บังคับ (๑) เมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งช่างรังวัดระดับ ๓ กลุ่มปฏิบัติการรังวัดและออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน มีเรื่องร้องเรียนว่ามีการเรียกรับเงินในการนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเพื่อเปลี่ยนชื่อตามหลักฐานใบจอง และเรียกรับเงินในการรังวัดออกโฉนดที่ดินจากหลักฐาน น.ส. ๓ ดังนั้น พฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีที่เรียกรับเงินจากราษฎรผู้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการออกโฉนดที่ดินจริง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ปฏิบัติตามมติ อ.ก.พ. กรมที่ดิน ที่มีมติให้ไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงชอบด้วยกฎหมาย แม้ราษฎรผู้นำเดินสำรวจจะให้ถ้อยคำขัดแย้งกันเรื่องที่ดินพิพาทมีหลักฐานใบจองหรือไม่ ก็มีสาระสำคัญที่จะทำให้ถ้อยคำของราษฎรดังกล่าวเกี่ยวกับพฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่รังวัดที่เรียกรับเงินไม่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือแต่อย่างใด ประกอบกับราษฎรผู้นำเดินสำรวจได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกัน ทั้งในชั้นสอบสวนข้อเท็จจริงและชั้นสอบสวนทางวินัยว่าได้จ่ายเงินให้แก่ช่างรังวัดกรณีจึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากราษฎรจริง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๗/๒๕๕๒)

กรณีที่ ๒ กรณีมีพฤติการณ์เรียกรับเงินเพื่อช่วยเหลือทางคดี : มีข้อเท็จจริงว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ได้นำกำลังเข้าจับกุม นาย ศ. พร้อมด้วยรถยนต์บรรทุกสิบล้อซึ่งบรรทุกไม้แปรรูปผิดกฎหมายแล้วนำส่งพนักงานสอบสวน ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยกรณีถูกกล่าวหาว่า นาย ล. เจ้าของรถยนต์บรรทุกไม้ที่ผู้ฟ้องคดีจับกุมได้ไปพบผู้ฟ้องคดีที่บ้านพัก โดยขอร้องไม่ให้ผู้ฟ้องคดีจับกุม ผู้ฟ้องคดีจึงได้เรียกร้องเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท

ในการไม่จับกุม ผลการสอบสวนทางวินัยคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีน่าจะกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาจริงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นควรลงโทษปลดออกจากราชการ แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการของผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงนำคดีมาฟ้องศาล

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้สอบปากคำผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้การว่า ตนกับพรรคพวกได้ไปพบผู้ฟ้องคดีที่บ้านพักเพื่อขอร้องไม่ให้จับกุม ผู้ฟ้องคดีบอกว่าหากไม่จับกุมให้จ่ายเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท โดยให้นำเงินไปมอบให้ผู้ฟ้องคดีที่สถานีตำรวจ ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มาที่สถานีตำรวจตามที่ตกลงไว้และได้หยิบเงินแล้วขับรถออกไป ในระหว่างที่ตนนำเงินออกมาวางบนโต๊ะนั้น เห็น พันตำรวจโท ส. กับ ร้อยตำรวจเอก ท. เดินคุยกันผ่านหน้าห้อง ซึ่งตนคิดว่าบุคคลทั้งสองคงเห็นการส่งมอบเงินให้ผู้ฟ้องคดี ซึ่งพยานให้การในส่วนนี้ตรงกัน และส่วนการให้ถ้อยคำของ พันตำรวจโท ส. ให้การว่า ขณะที่ตนกับ ร้อยตำรวจเอก ท. เดินคุยกันบนชั้นบนของสถานีตำรวจนั้น ตนเห็น นาย ล. กับผู้ฟ้องคดีและชายอีกคนหนึ่งยืนคุยกันอยู่ในห้องว่าง เมื่อบุคคลทั้งสามเห็นตนกับ ร้อยตำรวจเอก ท. เดินผ่านไป จึงหยุดคุยกัน ตนไม่เห็นขณะที่มอบเงินให้กันแต่อย่างใด และพยานผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย มีสาระสำคัญสอดคล้องกันว่า พยานทั้งสองได้ร่วมกับผู้ฟ้องคดีทำการจับกุม นาย ศ. พร้อมรถยนต์บรรทุกไม้ของกลาง พยานทั้งสองเห็นผู้ฟ้องคดีพูดคุยอยู่กับ นาย ล. โดยได้ยิน นาย ล. พูดขอให้ช่วยเหลือตน ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็กล่าวว่าจะไม่จับกุมแต่ให้ไปที่สถานีตำรวจด้วยกัน เมื่อพิจารณาถ้อยคำของพยานผู้ฟ้องคดีแล้ว มีเหตุน่าเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เรียกและรับเงินจาก นาย ล. เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีช่วยเหลือเรื่องคดีจริง ส่วนคำให้การของผู้ฟ้องคดีที่ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนว่า ในวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่อยู่ที่กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๒๖ ไม่ได้ออกไปที่ใดเลยนั้น ขัดกับคำให้การของ พันตำรวจโท ส. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับ นาย ล. และไม่มีเรื่องโกรธเคืองผู้ฟ้องคดีที่ให้การว่าพบผู้ฟ้องคดียืนคุยอยู่กับ นาย ล. ในวันที่เกิดเหตุ ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น จากพฤติการณ์ดังกล่าว จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีการเรียกและรับเงินจาก นาย ล. จริง ซึ่งเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเอง หรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นการกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไล่ออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗/๖/๒๕๕๒)

ดังนั้น “ข้าราชการทุกท่าน” จะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต และสิ่งสำคัญต้องสำนึกในหน้าที่ว่าเมื่อเป็นข้าราชการแล้ว ย่อมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ โดยไม่ทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะหากกระทำความผิดก็สมควรที่จะได้รับโทษตามควรแก่กรณี ดังตัวอย่างที่ยกมาเป็นอุทาหรณ์ขำงตน เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ข้าราชการอื่นอีกต่อไป และประการสำคัญจะทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและเกียรติยศของตนเองและครอบครัว
